

UJVIDÉKI HIRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 18 korona
 Negyedévre 4 K 50 f.
 Egy hónapra 1 K 80 f.
 Egyes szám ára mindenütt 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP

Felolós szerkesztő: Dr. KÖNIGSTÄDTLER OTTÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Erzsébet-tér 7.

Megjelenik
 nettó kivételével mindennap.
 Telefonszám 180.

Rövid háborúra

számított az oláh nép és amikor úgy gondolta, hogy végét járja a haláltánc, macskaugrással átkusztott az erdélyi határon. Főlegesen ma már újra panaszkodni; hogy nyitva hagyták a természetből erősen megalkotott kárpáti kapukat és ezt a feledékenységet ma ezerszámra földönfutóvá tett erdélyi székely családok siratják és elvesztett vagyonok és remények óriási káraival fizetik. A fájdalomnak és keserűségnek átadhattuk magunkat egy órára, de aztán újra munkához kell látnunk, az ellenséget siránkozó nép nem tudja megsemmisíteni.

Erdély egy részét elrabolta tőlünk az orvul támadó ellenség, de vissza fogjuk azt szerezni tőlük. Elpusztulhatott Erdély románok foglalt része. De újra fel fogjuk építeni. Ehhez azonban bizalom és türelem szükséges. Bizalom a még mindig akarattól duzzadó, elszántságában tündöklő magyar erőben és türelem, sok, sok türelem, hogy az idő lassumankával visszahozza, amit néhány megátkozott és megsirattott nap elvett tőlünk.

Elhozza már hozzánk a bus alkonyatok bánata sok hírelt ellenségeink ujjongásának s örömmámorának. Lemberg, Przemysl már orosz uralom alatt nyögött és a kozákok lovai Máramarosziget, Bártfa és Homonna utcáit taposták. Ma sincs okunk a kétségbeesésre, ma is teljes lehet bizalmunk a jövőben. Az Erdélybe tört oláháság mögött, a Duna partjainál dübörög a végzet és egy szerencsés óra meghozhatja a fordulatot, melynek megváltásáért epedve vágyik szegény Erdély, szegény Magyarország.

Fáj a családás, hogy ez megtörténhetett, tépi lelkünk a keserűség, hogy ez a csapás érhetett. De csüggedni nem szabad különösen most, mikor a nagy világtárgédia súlyos léptekkel és lendülettel iramban halad a vég felé.

Az oláh gázság megittatta velünk a bosszu mérget, a gyűlölet keserű italát és nekünk, akiknek szent hajlékára tört az áruló seereg, most kell igazán férfiaknak lennünk, férfiaknak, mindent tudó, mindenre elszánt erőseknek...

És erősek leszünk, hogy az oláh árulót kiverjük Erdélyből és megtoroljuk a világtörténelem legdurább árulását. Ha valaha nemzet megérdemelte, hogy az isteni gondviselés sujtó keze érje, ez a nemzet Románia, amely azzal szemben követett el árulást, akinek létét köszönheti.

Höfer mai jelentése.

Budapest, szeptember 14.

(Hivatalos.) KELETI HARCTÉR. ROMÁN HARCVRONAL: Nagyszebentől nyugatra és keletre több ellenséges támadást visszavertünk. A harc vonal többi részén nincs semmi esemény.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregarcvonal: A Kárpátokban ismét pergőtüzig fokozódott a harc. Az ellenség rohammal megtámadta a smotreci, ludovai és kapuli állásainkat, de véresen visszavertük. A Cibó-völgyben a harc még folyik.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonal: A helyzet változatlan.

OLASZ HARCTÉR: A Karszt iensik elleni ellenséges tüzérségi tűz szemléletmást erősödött. Tiroiban csapataink folytatták a Forane terület kitisztítását. Egy magaslati állás elfoglalásakor 44 alpínt, köztük 2 tisztet foglyul ejtettünk, 1 gépegyvert és tetemes készletet zsákmányoltunk. A fassani hegyhátán levő állásaink tartós tüzérségi tűz alatt állanak.

DÉLKELETI HARCTÉR: Nincs esemény.

Höfer altábornagy,
 a vezérkar főnökeként helyettese.

A német jelentés.

Berlin, szeptember 14.

A nagyhadszállás jelenti:

NYUGATI HARCTÉR. Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadseregarcvonal: A Somme csatában mindkét részlől a legnagyobb hevesége tüzérségi harc folyik Ginchy és Somme között, valamint számos helyen a folyótól délre véresen visszavertünk ismételt erős ellenséges támadásokat. Ellenátadások alkalmával egyes helyeken tért nyertünk. Foglyokat és zsákmányt szállítottunk be.

A német trónörökös arcvonal: A Maastól jobbra a Tiaumont-Chapitre erdő szakaszon, a Souville szakadéktól nyugatra időnként nagyon élénk tüzérségi tevékenység után gyalogsági harcok fejlődtek.

KELETI HARCTÉR: Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonal: A helyzet változatlan.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregarcvonal: A Kárpátokban az oroszoknak a Kapul ellen irányuló rohamkísérlete meghusult. A Kapultól nyugatra még folyik a harc. Erdélyben nincs jelentős esemény.

BALKAN HARCTÉR: Mackensen vezértábornagy hadcsoportja: Dobrudzsában a német, bolgár és török csapatok sikeres harcok között tovább nyomulnak előre.

Macedóniai arcvonal: Az Ostrovo től mindkét oldalán, a Moglena arcvonalon és a Vardartól keletre fokozott harci tevékenység. A Tscheganska Planinától északra, valamint Kukurutznál és Kovlinál visszavertünk megismételt erősebb ellenséges támadásokat. Bolgár csapatok megszállták Kavallát.

Ludendorff, első főszállásmester.

Családi tanács Athénban.

Frankfurt, szept. 14.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)
 Athénból sürgönyzik, hogy Konstantin király a trónörököszt királyi családi tanácsra hívta meg.

A görög válság.

Athén, szept. 14.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)
 A görög válság még mindig nincs elintézve.

A képviselőház ülése.

Budapest, szept. 14.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Beöthy Pál elnök az ülést 7/11 órakor nyitja meg,

Apponyi Albert gróf napirend előtt kér szót. Kijelenti határozottan, hogy a Pesti Hirlap mai számában megjelent bizalmas levelezés, mely a koncentrációs kabinet alakítására vonatkozik, az ő tudta nélkül látott napvilágot. Őt is meglepte a közlés.

Ugron Gábor sürgős ügyet terjeszt elő. Az erdélyi menekülteket tegnap a városházára citálták s azokat, akik katonai szolgálatra alkalmatlanok, de hadkötelesek körben vannak, hadimunkára osztották be. Nem elég hogy az erdélyi menekültek mindenüket elvesztették, most még hadimunkára akarják őket szorítani!

Tisza István kijelenti, hogy intézkedni fog, hogy ez a tapintatlanság meg ne történjen.

Következik a napirend.

Tisza István: Nem volt jelen tegnap, amikor Rakovszky elmondott egy történetet nevek és események említése nélkül, a melyről ő maga is azt mondta, hogy nem való az elmondásra. Kijelenti, hogy Rakovszky előadása a valóságnak nem felel meg és igen diszkrét dolgokat meg ilyen alluziókkal sem lehet elmondani. Ez fonák dolog.

Rakovszky István: Ő nem sértette meg a köteles diszkréciót, de ha Burián lapban támadta meg őket, cáfolniok kellett.

Andrássy és Apponyi indítványához az első szónok

Károlyi Mihály gróf, aki élesen bírálta a kormányt. A helyzet szerinte az, hogy a legfontosabb kérdésekben nem lehet az ellenőrzést gyakorolni és nem lehet a külügyminiszter leszállni és megbuktatni. Tudnunk kell, milyen megállapodás van szövetségeseinkkel a meghódított területekre nézve. Politikai szempontból követtük el, amikor a hadvezetést kiadtuk a kezünkbe, e helyett nálunk a tehetséges embereket kellett volna érvényre juttatnunk. Ha a külügyminiszter nem tud együttműködni a mi hadvezetőségünkkel, hogyan teheti ezt a némettel? Kívánja a hadsereget nemzeti alapon szervezni, a rendszert megváltoztatni olyképen, hogy a diplomácia terén csak arra való tehetségek érvényesüljenek. Kifogásolja, hogy az erdélyi képviselőnek nincsen szavuk. Kéri a munkapártot, hogy

a javaslatból ne csináljon pártkérdést, hanem tekintsen el kicsinyes érdekektől.

Gróf Serényi Béla a munkapártból való kilépése okául Andrássy indítványának elfogadását jelöli meg, mert a miniszterelnök pártkérdéssé tette azt. A miniszterelnök keresztülvitette volna Ausztriában a delegációk összehívását, mert nem áll, hogy ezzel Ausztria belügyeibe avatkozott volna. A háború után a pártok meg fognak változni, a nyomorgó emberek és kinlódó hivatalnokok másképp fognak szavazni és képviselőik a baloldalon fognak ülni. Nem ért egyet a kormány gazdasági politikájával sem.

Kállay Ubul és Giesswein Sándor szóaltak még fel délelőtt, míg délután Giesswein Sándor folytatta beszédét.

Utána Szerényi József, végül gróf Bathányi Tivadar pártolták az indítványt. Utóbbi leghevesebben kelt ki a külügyminiszter és a hadvezetőség ellen.

Az indítvány tárgyalását holnap folytatják.

Ujvidéki nábók adója.

A hadiadó-felszám-lási bizottság második ülése.

A hadijövedelemadó felszám-lási bizottság második ülésén, amelyen ugyancsak dr. Szelezák Lajos elnökölt és mint tagok: Dietzgen Gábor, dr. Gavanszky Tivadar, Heim Lipót, Königstädler Dusan és Stefanovits Lyubomir vettek részt, a következő 20.000 koronán felüli jövedelem-mel bíró következő ujvidéki polgárok adóját állapították meg: Brüll Ede, Brüll Fülöp adóját, szemben a pénzügyigazgatóság 810—810 koronás javaslatával, 730 koronában állapították meg Bulics Pál, dr. Csirics Milán és Csávicz János a javaslatnak megfelelően 730 koronában adóztatták meg, Brittig Márton adóját 1050 koronáról 90 koronára szállították le, míg Cselikovits Vilmos adóját a bizottság 890 koronáról 1130 koronára emelte fel.

Nem fogadta el a bizottság az előadói javaslatokat dr. Adamovits István, dr. Brezovszky Nándor, Cselikovits Imre, Dimovits Miklós és Derner Lipótra vonatkozólag, akik a hadijövedelemadó fizetése alól az 1916. évre felmentettek.

Itt említjük meg, hogy az adóhivatal adatai a pénzügyigazgatóság kiküldött többekre nézve pótlólag kivetési javaslatokat készít, amely pótlajstromot mihelyt közszemlére kiteszik, egész terjedelmében közzélni fogjuk.

A bizottság — amint már jelentettük — a második ülés után az elnöklő Szelezák Lajos orsz. képviselő parlamenti elfoglaltsága miatt üléseit csak három hét mulva folytatja.

Radoszlavov nyilatkozata.

Budapest, szept. 14.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Pester Lloyd kiküldött munkatársa beszélgetést folytatott Radoszlavov bolgár miniszterelnökkel, aki a többek közt ezeket mondotta:

Romániát meg kell, hogy verjük és szét is jögiük tört. Meg kell bosszulnunk Románia ortvadását. Mi már megvertük Romániát, Erdélyben és a Bukovinában is sor fog erre kerülni. Katonailag semmikép sem katasztrófa, hogy a romáuk betörhettek Erdélybe. Mi csak sajnáljuk a derék erdélyieket: a székelyeket és az ujszászokat. Szerencsétlenül tartom, hogy városaikat nem ürítették ki előbb.

En jól tudtam, hogy jön a háboru Romániával. A mi bukaresti követünk: Radeff minket alaposan informált, Nagyszerű működését nem dicsérhetem eléggé. Nemrég, ugyanaznap, amikor Románia megigazrt semlegességét, az utácón rekviráltak a lovasut lovait. Radeff aznap azt sürögözte nekem.

Már benne vagyunk a háboruban.

Radeff jelentéseinek meg-

jelelőleg minden intézkedést megtettünk és nem törődünk azval, hogy mit mond Románia? Itt háboru van! Vagy ha kérdést intéztek volna hozzánk, azt feleltük volna: Románia is felkészült, de ha az előkészületek nem ellenünk szólnának is, ki garantálja, hogy a románok fel tudják tartóztatni az oroszot?

Igy tehát minden eshetőségre felkészültünk és csodálatos sikereinket ennek az elővigyázatosagnak köszönhetjük. Ismét ki kell emelnem a mi Radeffünk nagyszerű és megbízható szolgálatait. Mint volt újságíró és diplomata mindenkiivel érintkezett és mindent tudott.

Radoszlavov beszélt ezután a románok hegytelenségeiről, amik azok menekülésük közben elkövetnek. Kijelenti, hogy ha tovább folytatják garázdálkodásait, Bulgária a legkimételetlenebb megtorlással fog élni. Eddig is már több mint 400 román tiszt van a kezünkben. A béke kérdésével foglalkozva, Radoszlavov szerint Románia beavatkozása nem hozta közelebb a háborut a békehez.

Szét fogjuk törti Romániát! Győzzünk kell és csak akkor lesz béke.

Triest légi bombázása.

Események a tengeren.

Budapest, szept. 14.

Szeptember 13-án délután egy ellenséges repülőraj, amely 18 Caproni gépből állott, 3 védőrepülőgéppel fedezete mellett Triest ellen támadást intézett. Támogatásukra az öbölben 6 ellenséges torpedóhajó és két motorhajó tartózkodott. Számátlan bombát dobtak le, ide csak jelentéktelen anyagi kárt okoztak. Katonai kár egyáltalában nem esett. Az eddigi tudomás szerint egy ember könnyen megsérült. Banfield sornajóhadnagy légi harcbar gy ellenséges védőrepülőgépet az ellenséges vonalak mögé visszatérésre és leszállásra kényszerített. Repülőgépeink a védőütegeink sikerrel lötték az ellenséges torpedóhajókat. Ugyanabban az időben egy ellenséges repülőraj megjelent Parenzó felett és körülbelül 20 bombát dobott le. Egy mezei kunyhó elpusztításán kívül egyéb kárt nem okozott.

A hajóhad parancsnoka.

Zavarok az utazási igazolvány körül.

Néhány napja csak, hogy Magyarország egyes megyéi újból külső hadművelési területek minősítették, ami egyuttal azt is jelenti, hogy ezeken a területeken a polgári lakosság kifejezetten csak utazási igazolványokkal közlekedhetik, — és máris nem mulik el a nap, hogy tömegesen ne kapnának panaszos irásokat, amelyeknek írói elmondják utazási kalváriájukat. Az ellenőrzéssel megbízott határrendőri közegek azokat az utasokat, akiknek nincs utazási igazolványuk, leszállítják a vasutáról és megbírságolják. — Ugyanaz a sors éri azokat az utasokat, akiknek bár van igazolványuk, de az igazolvány nincs szabályszerűen kiállítva. A legtöbb panasz a Szerémségből Ujvidékre, tehát a határbeépülőállomásra érkező utasoktól származik. A horvátországi, de főleg a

szeréms megyei községi jegyzők oly bünös könnyelműséggel és felháborító tudatlansággal intézik a polgári elemek utazási igazolványainak ügyét, hogy számtalan esetben az utasokra ebből kifolyólag tengernyi kellemetlenség és érzékeny anyagi kár háramlik. Nem a miniszteri rendeletben előírt fényképes utazási igazolványokat állítják ki a magyar területre való belépés engedélyül, hanem vagy csak személyazonossági bizonyítványt adnak, ami utazásra egyáltalán érvénytelen, vagy adnak a szomszédos forgalomra kiállítani szokott „passierschein”-okat, ami szintén elégtelen.

A bosszantó a dologban, hogy ezeket az utasokat, — akik a községi jegyzőjük hibájából jóhiszeműen utaztak a kapott igazolvánnyal, — a határrendőrség megbírságolja és az igazolványt elszedi tőlük. Ehelyett természetesebben találom, ha a határrendőrség feljelenitné azokat a jegyzőket, akik akár tu-

datlanságból, akár felületességből kellemetlenséget és kárt okoztak a feleknek.

Kérdést intéztünk ezügyben az ujvidéki határrendőrséghez, ahol a következő felvilágosítást kaptuk:

A belügyminiszter, egyet értve a hadvezetőséggel megváltoztatta a hadművelési területek határait. Bács- és Krassó-Szörény vármegyék ki lettek véve a külső hadművelési területből és eszerint e két megye területén belül való utazásnál semmiféle utazási igazolványra nincs szükség. Horvátország egész területe ellenben már külső hadművelési terület és a horvát határátlépésnél minden esetben fényképes utazási igazolványra van szükség. Állami és közigazgatási tisztviselőknél elég ha fényképes igazolványukra ráveztetik a külső hadművelési területen való át lépési jogosultságot. Ugyanez áll hozzátartozóikra is. Viszont a nyugdíjas állami és közigazgatási tisztviselőknél külön fényképes igazolójegyeket kell beszerezniük.

Tudomásunk van arról, hogy különösen a horvátországi jegyzők lelketlenül intézik a polgárság utazási ügyeit. Valamennyi szeréms megyei községnek megirtuk körülményes részletességgel a tudnivalókat, de nem veszik figyelembe. Így például ma itt volt egy horvát jegyző, akivel magyarul beszélünk és szemrehányást tettünk neki, hogy a felekkel lelkiismeretlenül bannak, nem adnak megfelelő igazolványokat, amiattal kárt és kellemetlenséget okoznak nekik. A jegyző elismerte, hogy megkapta az igazolványokra vonatkozó körlevélünket, de előbb Zágrába küldte a fordítóhivatalba, a honnan még nem érkezett meg. Azalatt a felek szabálytalan igazolványokat kapnak és zaklatásoknak vannak kitéve. Mindenesben jól tennék a felek, ha feljelenitnék azokat, akik szabálytalan igazolványokat adtak ki.

Eddig a határrendőrség nyilatkozata. De mindennek dacára megmarad az utasokra a szomoró tanúság, hogy őket Ujvidéken megbírságolják — a jegyzőjük hibája miatt.

A bolgár belügyminiszter katonának jelentézetett.

Szofia, szept. 14.

Kristoppov belügyminiszter benyújtotta lemondását, hogy ismét katonai szolgálata jelentkezzék, ahol alezredes volt. A király elfogadta a lemondást és a polgári érdemrend nagykeresztjét adományozta neki. A belügyi tárcát ideiglenesen Radoszlavov látja el.

Bukovina kormányzása román vagy orosz?

Bern, szept. 14.

Bukaresti jelentések szerint az oroszok a románoknak átengedték Bukovina megszállott területének kormányzását. Pétervári lapok ezzel szemben kijelentik, hogy Románia azokat a részeket kormányozhatja, amiket maga hódít meg.

